

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра практичної психології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПП 2. Психологія творчості

2026 - 2027 навчальний рік

Викладач	Ковтун Роман Анатолійович, кандидат психологічних наук, доцент
Контактний телефон	+380970205271
Ідентифікатор та код доступу (Zoom / Google Meet)	382-515-5972 код доступу 4miuzJ
E-mail:	mechta_tur@ukr.net
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=1859#section-3
Консультації	Консультації проводяться в дистанційному режимі за попереднім погодженням із викладачем через месенджери або електронну пошту

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	
Спеціальність	С 4 Психологія	
Освітня програма	Психологія	
Форма навчання	Очна (денна), заочна	
Мова викладання	Українська	
Курс (рік навчання), семестр	Курс 1, семестр 1	
Цикл підготовки	Загальної підготовки / Професійної підготовки	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ECTS	4
	Загальна кількість годин	120
	Аудиторних годин	42
	Лекції	24
	Практичні	16
	Самостійна робота	80
Форма контролю	Залік	
Попередні компоненти (Пререквізити)	Дисципліни першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Психологія»	
Паралельні та подальші компоненти (Постреквізити)	ПП 6. Основи психологічного консультування та психодіагностики	

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

«Психологія творчості» полягає в забезпеченні студентів теоретичними, методологічними та практичними знаннями про феномен творчості, його психологічні закономірності та механізми. Дисципліна націлена на формування у майбутніх фахівців розуміння природи креативності, її розвитку, діагностики та стимуляції.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Розуміння сутності творчості: Надання студентам уявлення про творчість як психологічне явище, її місце в житті людини та суспільства, а також про основні підходи до її вивчення;
2. Вивчення творчої особистості: Дослідження психологічних рис та характеристик творчої особистості, зокрема, її мотивації, здібностей, індивідуального стилю, а також відмінностей між обдарованістю, талантом і геніальністю;
3. Аналіз творчого процесу: Вивчення етапів творчого процесу (підготовка, інкубація, інсайт, верифікація) та психологічних механізмів, що лежать в їхній основі;
4. Формування практичних навичок: Надання студентам інструментів для діагностики та розвитку творчих здібностей у себе та інших людей. Це включає в себе методики тестування, розробку тренінгових програм та використання технік стимуляції креативності;
5. Застосування в професійній діяльності: Підготовка фахівців до використання знань з психології творчості в їхній майбутній професійній діяльності, чи то в психологічному консультуванні, педагогіці, управлінні чи інших сферах, що вимагають креативного підходу до вирішення завдань.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

1. Теоретико-методологічні засади: Основні поняття та категорії: сутність понять «творчість», «креативність», «обдарованість», «геніальність», «творчий потенціал», «інтуїція», «інсайт»; Історію та напрями дослідження: основні закордонні та вітчизняні концепції психології творчості (психоаналітичний, гештальтпсихологічний, когнітивний, гуманістичний, діяльнісний підходи); Специфіку психологічних методів: методи діагностики креативності, методики дослідження творчого мислення та аналізу продуктів діяльності.
2. Психологічні механізми та структуру творчого процесу: Стадії творчого процесу: від виникнення задуму та підготовчого етапу до видозрівання (інкубації), осяяння (інсайту) та верифікації (втілення й перевірки); Роль когнітивних і підсвідомих процесів: взаємодію свідомого та несвідомого, роль інтуїції, асоціативного мислення, уяви, метафоризації та аналогії у творчому пошуку; Феноменологію творчості: особливості переживання стану «потoku», натхнення та мук творчості.
3. Детермінанти та чинники розвитку креативності: Психологічні особливості творчої особистості: мотиваційні, емоційно-вольові та індивідуально-типологічні риси, що сприяють або перешкоджають творчій діяльності; Бар'єри творчості: психологічні затиски, стереотипи мислення, ригідність, конформізм, когнітивні упередження та страх помилки; Специфіку середовища: вплив соціально-психологічного оточення, освітнього та сімейного середовища на активізацію чи пригнічення творчого потенціалу.
4. Прикладні аспекти та види творчої діяльності: Специфіку видів творчості: особливості наукової, художньої, технічної, педагогічної, управлінської та соціальної творчості; Методи стимулювання та активізації творчого мислення: алгоритми та принципи таких методів, як мозковий штурм, синектика, метод фокальних об'єктів, морфологічний аналіз, ментальні карти, теорія рішення винахідницьких завдань;

Принципи корекції та розвитку: основи проектування тренінгових програм із розвитку креативності, подолання творчих криз і вигорання.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

1. Практично-діагностична діяльність: Діагностувати рівень креативності: підбирати та застосовувати стандартизовані психодіагностичні методики для оцінки творчого потенціалу, гнучкості, оригінальності та розробленості мислення (зокрема методики Дж. Гілфорда, Е. П. Торренса тощо); Аналізувати продукти діяльності: застосовувати якісний і кількісний аналіз продуктів наукової, художньої чи технічної творчості для оцінки індивідуально-психологічних особливостей авторів; Ідентифікувати бар'єри креативності: виявляти особистісні, когнітивні та соціально-психологічні бар'єри (психологічні затиски, стереотипність, ригідність, страх оцінки), що гальмують творчий процес.

2. Застосування технологій та методів активізації творчого мислення: Організовувати групову творчу роботу: модерувати сесії генерації ідей за допомогою методів мозкового штурму, синектики, методів «6 капелюхів мислення» Е. де Боно, морфологічного аналізу та фокальних об'єктів; Застосовувати алгоритми вирішення нетипових завдань: використовувати прийоми латерального мислення, ментального картування, елементи теорії рішення винахідницьких завдань для знаходження нестандартних рішень у професійній діяльності; Керувати станом натхнення: застосовувати прийоми саморегуляції, подолання стану «творчого застою» (прокрастинації, страху «чистого аркуша») та входження в оптимальний функціональний стан «поток».

3. Консультативна та розвивально-корекційна робота: Розробляти тренінгові програми: проектувати вправи, ділові ігри та комплекси завдань для розвитку креативності, уяви, метафоричного й асоціативного мислення у різних вікових та професійних групах; Надавати психологічну допомогу: здійснювати консультування з питань подолання творчих криз, професійного та емоційного вигорання у представників творчих професій; Створювати креативне середовище: формувати психологічно безпечні та стимулюючі умови для прояву ініціативи та творчої активності в навчальному чи робочому колективі.

4. Дослідницько-проектна діяльність: Проектувати наукові дослідження: формувати гіпотези, добирати релевантний методологічний інструментарій для вивчення феноменів творчості та обдарованості; Інтегрувати творчі підходи: використовувати елементи арт-терапії, казкотерапії та метафоричних асоціативних карт у практичній діяльності психолога.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, освітньої, консультативної та науково-дослідної діяльності, що передбачають застосування теоретичних засад, діагностичного інструментарію та практичних технологій психології творчості, розвитку креативності, подолання психологічних бар'єрів і суб'єктивних криз у умовах невизначеності, комплексних змін та соціальних викликів.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Програмні результати навчання:

РН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія,

консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

РН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

РН 14*. Застосовувати прийоми психологічної саморегуляції, техніки професійної рефлексії та профілактики емоційного вигорання в умовах високого психоемоційного навантаження й тривалого стресу.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади та феноменологія психології творчості

Лекція 1. Психологія творчості як наукова дисципліна (2 год)

Лекція 2. Основні напрями та концепції дослідження креативності (2 год)

Лекція 3. Структура, етапи та психологічні механізми творчого процесу (2 год)

Лекція 4. Особистісні детермінанти творчої активності (2 год)

Лекція 5. Психологічні бар'єри, затиски та кризи творчості (2 год)

Лекція 6. Соціально-психологічне середовище та розвиток креативності (2 год)

МОДУЛЬ 2. Прикладні аспекти, види та технології активізації творчого мислення

Лекція 7. Специфіка та психологічна характеристика основних видів творчості (2 год)

Лекція 8. Методи та технології групової активізації творчого пошуку (2 год)

Лекція 9. Алгоритмічні та систематизовані методи стимулювання креативності (2 год)

Лекція 10. Психодіагностика творчого потенціалу та креативності (2 год)

Лекція 11. Арт-терапевтичні та проєктивні технології в розвитку творчості (2 год)

Лекція 12. Проектування тренінгових програм з розвитку креативності (2 год)

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль результатів навчання та рівня сформованості компетентностей здобувачів здійснюється на засадах прозорості та академічної доброчесності відповідно до Положення про критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Класичному приватному університеті. http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5478

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю:

1. **Вхідний контроль (за наявності):** проводиться на початку вивчення курсу з метою визначення рівня підготовки студентів до вивчення певної дисципліни, або загального рівня підготовки студентів за попередній період навчання. Здійснюється у формі вступного бліц-опитування або тестування.

2. **Поточний контроль:** здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та семінарських (практичних, лабораторних) занять, перевірки завдань самостійної роботи, виконання тестів на Віртуальній аудиторії КПУ. Включає оцінювання теоретичної підготовки (усні відповіді, активність у дискусіях, тести) та перевірку практичних навичок (виконання кейсів, розрахунків, лабораторних робіт, індивідуальних завдань за темами тощо).

3. **Семестровий (підсумковий) контроль:** проводиться у формі заліку та передбачає виконання підсумкової контрольної роботи, тесту або завдань (білетів) за матеріалом усього курсу.

Особливість оцінювання: всі види вхідного, поточного і семестрового контролю

оцінюється викладачем за **100-бальною шкалою**.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Загальний підсумковий бал за дисципліну (за 100-бальною шкалою) формується як середньозважена величина на основі всіх поточних і підсумкових оцінок здобувача, отриманих протягом семестру, з урахуванням питомої ваги кожного виду діяльності.

$$\text{Підсумковий бал} = (B_{\text{вхід.}} \times k_{\text{вхід.}}) + (B_1 \times k_1) + (B_2 \times k_2) + \dots + (B_n \times k_n) + (B_{\text{екз.}} \times k_{\text{екз.}})$$

де:

$B_{\text{вхід.}}$ – бал за виконання завдань вхідного контролю, виставлений за 100-бальною шкалою (за наявністю); $k_{\text{вхід.}}$ – ваговий коефіцієнт вхідного контролю (як правило $k_{\text{вхід.}} = 0$). Оцінка вхідного контролю не впливає на загальну оцінку з дисципліни і є інформацією для викладача щодо рівня індивідуальної готовності студентів вивчати дану дисципліну);

$B_1, B_2, B_3, \dots, B_n$ – бали за виконання завдань поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях, самостійної та індивідуальної роботи, виставлений за 100-бальною шкалою; $k_1, k_2, k_3, \dots, k_n$ – вагові коефіцієнти відповідного виду контролю;

$B_{\text{екз.}}$ – бал за підсумковий семестровий контроль (екзамен), виставлений за 100-бальною шкалою (за наявністю); $k_{\text{екз.}}$ – ваговий коефіцієнт підсумкового семестрового контролю (екзамену).

Сума вагових коефіцієнтів поточного та підсумкового контролю дорівнює 1

$$k_1 + k_2 + k_3 + \dots + k_n + k_{\text{екз.}} = 1$$

Структура компонентів оцінювання та їх питома вага

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
Розділ 1 Теоретико-методологічні засади та феноменологія психології творчості	100	0,33	33
Лекція 1. Психологія творчості як наукова дисципліна	100	0,08	8
Лекція 2. Основні напрями та концепції дослідження креативності	100	0,05	5
Лекція 3. Структура, етапи та психологічні механізми творчого процесу	100	0,05	5
Лекція 4. Особистісні детермінанти творчої активності	100	0,05	5
Лекція 5. Психологічні бар'єри, затиски та кризи творчості	100	0,05	5
Лекція 6. Соціально-психологічне середовище та розвиток креативності	100	0,05	5
Розділ 2 Прикладні аспекти, види та технології активізації творчого мислення	100	0,33	33
Лекція 7. Специфіка та психологічна характеристика основних видів творчості	100	0,05	5
Лекція 8. Методи та технології групової активізації творчого пошуку	100	0,02	2
Лекція 9. Алгоритмічні та систематизовані методи стимулювання креативності	100	0,05	5
Лекція 10. Психодіагностика творчого потенціалу та креативності	100	0,02	2
Лекція 11. Арт-терапевтичні та проєктивні технології в розвитку творчості	100	0,1	10
Лекція 12. Проєктування тренінгових програм з розвитку креативності	100	0,05	5
Екзамен	100	0,44	44
Разом	100	1	100
Додаткові досягнення з навчальної дисципліни (за наявності) Результати науково-дослідної діяльності здобувача, зокрема за такі активності: – участь у предметних олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт з навчальної дисципліни; – участь у засіданнях наукових гуртків, зокрема в обговореннях у форматі круглих столів, присвячених актуальним темам з навчальної дисципліни; – публікації результатів досліджень у вигляді наукових статей, тез доповідей, а також виступи на наукових конференціях.	До 10 балів		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90–100	A	Відмінно	Здобувач демонструє глибокі системні знання, здатність критично мислити, аналізувати складні проблеми та генерувати нові ідеї. Практичні завдання виконує бездоганно, застосовує творчий підхід у нестандартних ситуаціях. Демонструє високий рівень автономності, самоорганізації та дотримання академічної етики
82–89	B	Добре	Здобувач демонструє вільне володіння програмним матеріалом та професійною термінологією, здатність самостійно систематизувати факти та робити аргументовані висновки. Виконує завдань без помилок, що впливають на суть результату; допускається лише дрібні технічні неточності
75–81	C	Добре	Здобувач демонструє достатній обсяг знань для розв'язання типових та складних спеціалізованих задач, здатність виокремлювати головне, проте аналіз може бути недостатньо глибоким. Виконує завдання за зразком, але потребує уточнень при переході до міждисциплінарних питань. Має здатність самостійно виправити помилки після мінімальної підказки викладача
67–74	D	Задовільно	Здобувач розуміє базові поняття та відтворює матеріал на репродуктивному рівні; здатний виконувати завдання за зразком, але помиляється в аргументації; надає загалом правильні відповіді, але які можуть бути недостатньо структурованими або лаконічними. Потребує допомоги викладача для застосування знань у практичних ситуаціях
60–66	E	Задовільно	Здобувач володіє мінімально необхідним порогом знань (дефініції, ключові дати/формули); відповіді поверхові, знання фрагментарні, завдання виконуються за постійної допомоги викладача. Кількість помилок значна, але здобувач демонструє розуміння загальної суті предмета
35–59	FX	Незадовільно	Здобувач володіє лише частиною базових знань, проте їх недостатньо для зарахування дисципліни. Не здатний самостійно виконати практичне завдання; допускає грубі помилки в термінології. Наслідки: надається право на повторне складання контрольного заходу
1–34	F	Незадовільно	Повна відсутність знань або ігнорування навчального плану. Відсутність виконаних завдань, неявка на контроль або виявлення грубих порушень академічної доброчесності (плагіат понад встановлену норму, замовлення робіт). Наслідки: обов'язкове повторне вивчення навчальної дисципліни

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: 100-БАЛЬНА, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання	З огляду на безпекову ситуацію, повітряні тривоги та перебої з електропостачанням, освітній процес базується на принципах гнучкості та академічної підтримки. Усі завдання виконуються здобувачами в асинхронному режимі без застосування штрафних санкцій чи зниження балів за порушення первинних термінів, якщо затримка зумовлена об'єктивними обставинами непереборної сили. Здавання та перескладання пропущених завдань чи тем здійснюється у зручному для студента темпі протягом семестру за погодженням із викладачем без будь-яких обмежень.
Політика академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані неухильно дотримуватись принципів академічної доброчесності під час виконання усіх видів навчальної, наукової та творчої діяльності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання та академічне шахрайство. Здобувачам освіти забороняється вдаватися до будь-яких форм академічного шахрайства, зокрема: використовувати під час контрольних заходів заборонені матеріали або технічні засоби; посилаючись на джерела, які не використовувались у роботі; здавати роботи з однаковим змістом, підготовлені різними особами. У разі встановлення порушення академічної доброчесності до здобувача освіти можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо), повторне вивчення відповідного освітнього компонента або відрахування з університету.
Політика щодо відвідування занять в умовах воєнного стану	Відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим відповідно до затвердженого розкладу. <i>Організація освітнього процесу в умовах загрози та повітряних тривог</i> У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час проведення занять у режимі реального часу (Zoom / Google Meet) або перебування в приміщеннях Університету, проведення синхронного заняття негайно припиняється, а всі учасники освітнього процесу зобов'язані перейти до укриттів. Навчальне заняття, перерване через сигнал «Повітряна тривога» або яке не відбулося через її тривалість, автоматично переводиться в асинхронний режим. Відсутність здобувача освіти на синхронній конференції під час повітряної тривоги, відсутності електроенергії або зв'язку не є підставою для виставлення заборгованості чи зниження підсумкової оцінки, за умови опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань в асинхронному режимі. <i>Застосування дистанційних технологій та форс-мажорних обставин</i> У разі переходу університету або його окремих структурних підрозділів на навчання із використанням дистанційних технологій через безпекову ситуацію чи інші форс-мажорні обставини, освітній процес регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій при обмеженні або відсутності фізичного відвідування закладів освіти здобувачами з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) в «Класичному приватному університеті». Формат участі у дистанційних заняттях адаптується до поточних технічних можливостей та умов безпеки здобувачів і викладачів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Барташнікова І. А. Розвиток уяви та творчих здібностей у дітей 5–6 років : навч. посіб. / І. А. Барташнікова, О.О. Барташніков. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 64 с.
2. Блінов О. А. *Психологія бойової психологічної травми : монографія*. Київ : КНУ, 2019. 384 с.
3. Ван дер Колк Б. *Тіло веде лік: як травма змінює тіло і мозок та як її вилікувати* / пер. з англ. Харків : КСД, 2022. 416 с.
4. *Військова психологія в умовах війни : підручник* / за ред. О. Г. Морозова. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2021. 412 с.
5. Волобуєва Т. Б. Розвиток творчої компетентності школярів./Т. Б. Волобуєва. Харків, 2005. 110 с.
6. Карачевський Е. О., Франкова І. О. *Основи психотравматології та перша психологічна допомога : навч. посібник*. Київ : ВД «Академія», 2020. 224 с.
7. Карпенко Н.А. Психологія творчості: навч. посібник / Н.А. Карпенко.- Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
8. Кочерга О.П. Психофізіологія творчості дітей / О.П. Кочерга. К. : Шкільний світ, 2011. 128 с.
9. Левін П. А. *Зцілення від травми. Відновлення саморегуляції та нормалізація функціонування* / пер. з англ. Київ : Наш Формат, 2021. 240 с.
10. Матвійчук В. Виявлення та підтримка обдарованих дітей / В. Матвійчук // Психолог. 2014. № 9. С.18–19.
11. Міщиха Л. П. Творчий потенціал у період пізньої дорослості : монографія / Л. П. Міщиха. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2014. 400 с.
12. Моляко В.О. (ред.) Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. Житомир: Вид-во Рута, 2006. 320 с.
13. *Психологічна допомога в умовах кризових та надзвичайних ситуацій : практикум* / за ред. В. Г. Панока. Київ : Ніка-Центр, 2022. 280 с.
14. *Психологічна робота з постраждалими внаслідок воєнних дій : методичний посібник* / за заг. ред. Н. В. Луньової. Київ : Логос, 2023. 310 с.
15. Розвиток креативних здібностей у дітей дошкільного віку / Упор. І. В. Молодушкіна. Х.: Вид. група «Основа», 2011. 204 с.
16. Роменець В. А. Психологія творчості: навчальний посібник / В. А. Роменець. К.: Либідь, 2001. 288 с.
17. Тімченко О. В. *Екстремальна психологія : навч. посібник*. Київ : Август Трейд, 2018. 320 с.
18. Туриніна О.Л. Психологія творчості / О. Л. Туриніна. К.: МАУП, 2007. 160 с.

Допоміжна література

1. Ассаджиолі Р. *Психосинтез і подолання кризових станів*. Київ : Альтерпрес, 2019. 192 с.
2. Барко В. І. Як визначили творчі здібності дитини?/ Барко В. І.,Тютюнник А. М. К.: Україна, 1991. 76 с.
3. Василюк Ф. Е. *Психологія переживання (аналіз подолання критичних ситуацій)*. Київ : Дух і Літера, 2017. 256 с.
4. Клименко В. В. Психологія творчості : навч. посіб. / В. В. Клименко. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 480 с.

5. Костюк Г. С. Навчально–виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк; за ред. Л. М. Проколієнко. К.: Рад. школа, 1989. 608 с.
6. Кульчицька О. І. Творчі здібності та особливості їх прояву в дитячому віці / О. І. Кульчицька // Обдарована дитина. 2000. № 1. С. 10–14.
7. Лаад М. *Ресурсна модель BASIC Ph у подоланні стресу та психотравми*. Лівінгстон : ICET, 2020. 180 с.
8. Мадді С. *Теорія життєстійкості та її застосування в екстремальних умовах*. Київ : Сфера, 2018. 148 с.
9. Макрідіна Л. Технологія ТРВЗ – сучасна технологія навчання творчості / Л. Макрідіна // Завуч. 2004. №34. С. 6–7.
10. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / О. Л. Кононко, З. П. Плохій, А. М. Гончаренко. К.: Світич, 2009. 208 с.
11. Міщиха Л. П. Психологія творчості: навч. посіб. / Л. П. Міщиха; Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника. Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. 447 с.
12. Рибалка В. Р. Психологія розвитку творчої особистості: навч. посіб. / В. Р. Рибалка. К.: ІЗМН, 1996. 236 с.
13. Роменець В. А. Психологія творчості: навчальний посібник / В. А. Роменець. К.: Либідь, 2004. 211 с.
14. Терещенко О. П. Розвиток творчості старшого дошкільника в образотворчій діяльності: навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О. П. Терещенко. К.: Світич, 2009. 112 с.
15. Франкл В. *Людина у пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі* / пер. з англ. Харків : КСД, 2020. 160 с.
16. Черепковська Н. І. Виявлення та стимуляція розвитку творчого потенціалу дітей / Н.І. Черепковська // Обдарована дитина. 2006. №1. С. 18–21.
17. Чиксентмихай М. *Потік. Психологія оптимуму досвіду* / пер. з англ. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. 368 с.
18. Ялом І. *Екзистенційна психотерапія* / пер. з англ. Київ : КМ-БУКС, 2021. 520 с.

Інформаційні ресурси та нормативні документи

1. Міжнародна класифікація хвороб 11-го перегляду (МКХ-11). Розділ «Розлади, безпосередньо пов'язані зі стресом» (ПТСР, КПТСР, ГСР). URL: <https://icd.who.int/>
2. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). *Перша психологічна допомога: посібник для працівників на місцях*. Женева : ВООЗ, 2014 / укр. переклад 2022. URL: <https://www.who.int/ukraine>
3. Національна психологічна асоціація (НПА України). *Методичні матеріали та протоколи роботи з воєнною травмою*. URL: <https://www.npa-ua.org/>
4. Центр громадського здоров'я МОЗ України. *Матеріали з ментального здоров'я та подолання стресу*. URL: <https://phc.org.ua/>
5. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» (техніки самопомогі та протоколи стабілізації). URL: <https://howareu.com/>
6. Біла І. М. Психологія дитячої творчості / І. М. Біла. К. : Фенікс, 2014. 137 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/9940/1/%> (Дата звернення: 30.08.2025).
7. Дуткевич Т. В. Психологічні особливості розвитку дитячої творчості / Дуткевич Т. В. URL: <http://dspace.kpnu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/> (Дата звернення: 30.08.2025).
8. Кутішенко В. П. Психологія розвитку та вікова психологія: практикум : навч. посіб. / В. П. Кутішенко, С. О. Ставицька. URL : <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5703> (Дата звернення: 30.08.2025).

9. Міщиха Л. П. Психологія творчості. Навчальний посібник / Л. П. Міщиха. Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. 448 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk758535.pdf> (Дата звернення: 30.08.2025).
10. Пасічніченко А. В. Навчальна дисципліна «психологія дитячої творчості» у системі професійної підготовки майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу / Пасічніченко А. В. // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». Харків, 2017. Вип. 56. С.285–293. URL: [file:///D:/%D0%A1%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BA%D0%B0%2056-2 293.pdf](file:///D:/%D0%A1%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BA%D0%B0%2056-2%20293.pdf) (Дата звернення: 30.08.2025).
11. Психологія творчості: Конспект лекцій / Укладач О. А. Кривопишина. Суми: Вид-во СумДУ, 2009. 81 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/.../1/Krivopishina.doc>
12. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник / С. О. Сисоєва. К.: Міленіум/ URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/7585/1/Сисоєва%20Пед%20творч> (Дата звернення: 30.08.2025).